

ה"בק" שלט בכפרו שלטון בלי מצרים. כאשר ה"בק" היה צריך לזרוע את שדותיו היו ה"שוטרים" שלו מקיפים את הכפר ולוקחים את כל הפלחים עם השוורים לזריעת חלקת שדהו. ראינו מחזה כזה לא פעם. הוא מצידו היה מגן עליהם מפני מתנכלים וגם מפני השלטון.

גבוה בהרים שכן הכפר הונין (היום מרגליות).

צפונית מזרחית למטולה נמצא הכפר המוסלמי הגדול חיאם. השליט בכפר זה היה חגי איברהים ואחריו בא בנו חליל. לא היינו מבקרים בכפר זה ולא הכרנו אותו. כל הגנבים היו באים משם.

הנוהג אז היה, כאשר עקבות גנבים מובילים לכפר מסויים, על הכפר היתה חובת ההוכחה שהגנבים לא נכנסו לכפר.

לאנשי חיאם היו כל מיני פטנטים לשבש הליך זה.

זכור לי אירוע שבו הגענו לכפר בעקבות גנבים, ואז יצא לקראתנו קהל גדול של נשים וילדים, צורחים וצווחים, עם סמרטוט טבול בדם כאילו כרגע קרה שם משהו חמור. בילבלו אותנו, ולבסוף יצאנו משם בלי תוצאות.

חגי איברהים היה רוכב עם שמשיה בקיץ ומטריה בחורף, ולפניו רץ שומר ראשו רגלי. כל ערבי שהיה פוגש בדרך היה חייב להתקרב ולנשק את ידו. במרכז הכפרים הנוצריים היתה העיירה ג'ידדה.¹⁶ היום נקראת מרגי-עיון. על יד ג'ידדה-חירבה¹⁷ וקליעה. אינני יודע מה מעמדה של חירבה היום, האם גדלה והפכה לכפר.

ג'ידדה היתה מרכז השלטון בזמן התורכים וגם בתקופת השלטון הצרפתי עד 1924.

מעל הליטני הכפר היפהפה דיר מימס,¹⁸ כפר נוצרי שהתבסס על מטעי זיתים ושמן זית מעולה.

למתקרב אליו במעלה ההר היה מתגלה הכפר בבת אחת על בתיו הבנויים על המדרגות במדרון אל הנהר. לדיר מימס היו טחנות קמח על הליטני.

כפר נוצרי נוסף היה ק'ךדה מעל לחצבאני, בין החרמון וקו ההרים הסוגרים על עמק עיון. גם כפר זה בנוי במדרון אל הנהר.

אנשי כפר זה עסקו במקצוע מיוחד: קליעת סלים מענפי ערבה. סלים גדולים לנשיאת משא על גבי פרדות, לנשיאת כדי חרס גדולים וכדי וסלים קטנים יותר לשימושים שונים.

הישוב הנוסף חירבת סרדה, נקרא גם עמרת אל-סרדה. עמרה - בניין, בניין של סרדה.